

Hepatit

Hepatit (eller gulsot) är ett samlingsnamn på en inflammation i levern som kan orsakas av olika virus. Olika typer av hepatit kan överföras till exempel genom föda eller blod via orena nålar. En del hepatiter kan också överföras sexuellt. Detta gäller speciellt hepatit A och hepatit B. Sexuell smitta förekommer också av hepatit C, även om det är ovanligare.

Hepatit lyder under smittskyddslagen vilket betyder att du har rätt till gratis testning om du misstänker att du kan vara smittad. Att vaccinera sig mot hepatit A och B, att konsekvent använda kondom vid samlag och att inte dela injektionsverktyg med andra, är strategier man kan använda för att inte bli smittad.

Hepatit A

Hepatit A sprids framförallt genom avloppsvatten som förorenat dricksvattnet eller livsmedel i länder med bristfällig sanitet. Då virus utsöndras genom avföring kan också hepatit A smitta från person till person vid mycket nära kontakter, till exempel sexuella kontakter.

Den som blir smittad kan efter några veckor insjukna med feber och illamående som följs av kräkningar och gulhet i ögonvitor och hud. Urinen blir då också mörkfärgad och avföringen ljus. Symtomen kan variera i styrka. En del blir aldrig medvetna om att de smittats och i andra fall är trötthet och nedsatt matlust under några veckor till månader de enda symtomen. Diagnosen ställs genom ett blodprov.

Det finns ingen behandling mot hepatit A. Infektionen läker ut av sig själv och är helt utläkt efter några månader. Den som haft hepatit A får en immunitet som skyddar mot att smittas igen i resten av livet. Det finns också ett effektivt vaccin som skyddar mot hepatit A.

Hepatit B

Hepatit B sprids genom smittat blod och orena nålar, exempelvis vid tatuering eller injektionsmissbruk. En smittad mamma kan också överföra infektionen till sitt barn vid förlossningen. Smitta kan också ske sexuellt vid vaginalt eller analt samlag.

Symtomen är ofta lindriga med trötthet, ledvärk och dålig aptit som vanligaste symtom. Ibland kan även ögonvitor och hud bli gulfärgade. Det kan dröja upp till ett halvår efter smittillfället innan symtom uppträder. I de flesta fallen läker infektionen ut och ger sedan en livslång immunitet. Hos en mindre andel blir istället infektionen kronisk. Detta innebär att en viss risk för att smitta andra genom sex eller blod kvarstår. En kronisk infektion innebär också en risk för senare följsjukdomar i form av levercirros (skrumplever) och även levercancer. Mediciner kan bromsa virusets skador på levern och i en del fall också ge en utläkning. Diagnosen ställs med blodprov, som också används för att se om infektionen läkt ut. Det finns ett effektivt vaccin mot hepatit B.

Hepatit C

Hepatit C smittar framförallt genom blod och om man delar orena nålar vid injektionsmissbruk. Sexuell smitta är ovanligt men förekommer också, särskilt bland personer som sedan tidigare har en hivinfektion.

Hepatit C ger oftast inga märkbara eller endast lätta symtom i form av trötthet och illamående under några veckor till månader efter smittillfället. Diagnosen ställs med blodprov. En stor andel av dem som smittas blir kroniska bärare och är fortsatt smittsamma. De kan med tiden utveckla levercirros (skrumplever) och i en del fall levercancer. Det finns i dag effektiva mediciner som i de allra flesta fall leder till utläkning av infektionen. Däremot saknas vaccin mot hepatit C.

